

Het geheele boek telt 304 bladz. Eén ding is jammer, n.l. dat de illustraties heel wat beter verzorgd hadden kunnen worden, vooral nu er een stroom van betrekkelijk goedkoop illustratie-materiaal ter beschikking is.

Wij feliciteeren schrijver en uitgever, doch niet het minst de a.s. gebruikers, met het keurig verzorgde werk en zijn ervan verzekerd, dat het door zeer velen zal worden aangeschaft en dankbaar gebruikt.

B. J. BERGHUIS.

BUITENLAND.

Boekbespreking.

Conifers in cultivation; the report of the Conifer Conference, held by the Royal Horticultural Society Nov. 10—12, 1931. Edited by F. J. Chittenden, F. L. S., V.M.H. London 1932 Prijs 21 sh.

Dit lijvig boekwerk is 634 bladzijden groot, bevat 19 onderwerpen en is met 84 mooie foto's geïllustreerd.

Er zijn in het boek hoofdstukken over den invloed van buitenlandse Coniferen op de boschkultuur in Engeland, over ziekten, voortkweeking, economische waarde en chemie der Coniferen.

Hornibrook geeft een interessant hoofdstuk van 20 bladzijden over dwergconiferen; hij schrijft, dat vroeger iedere kweker in Engeland zijn eigen moederboomen van dwergen had, en betreft het, dat zij thans voor 90 pCt. uit Nederland en Frankrijk worden betrokken, en dat zij zeer dikwijls niet goed op naam worden geleverd. Hij geeft daarna verschillende rubrieken van dwergconiferen, o.a. die uit zaad gewonnen zijn; één enkele daarvan, *Cupressus* (d.i. *Chamaecyparis*) *obtusa* var. *nana*, leverde zelf ook een weinig zaad, en daaruit ontstonden nieuwe vormen, o.a. *Chamaecyparis obtusa tetragona minima* (foto 7); overigens is zaadvorming zeldzaam en leveren die zaden weder ongeveer normale planten. Als voorbeeld van onjuiste benaming noemt hij *Juniperus communis* var. *hibernica fastigiata* en var. *hibernica compressa* (foto 12), die geen van beide uit Ierland stammen, zooals men uit den naam zou opmaken. Loudon kende in 1838 10 dwergboomen van Coniferen, Carrière in 1855—67 40, Beissner in 1899—1909 160; Hornibrook heeft er 500 gevonden; hij betreurt dat de moederplanten dikwijls niet meer teruggevonden worden en meent dat die van *Picea Abies* (d.i. *excelsa*) var. *chinaeformis* (foto 10; niet *Gregoryana*, die er gewoonlijk voor geleverd wordt), ergens in Nederland moet schuilen, daar hij eens in Dublin een oud exemplaar kreeg, dat van een goedkoop Nederlanderschen kweker afkomstig was, met den verkeerden naam *nana*; hij verloor het en heeft geen ander kunnen krijgen en hoopt dat de betreffende kweker gevonden zal worden en deze variëteit weer zal worden voortgekweekt. Zoo zoekt hij ook naar *Cupressus* (*Chamaecyparis*) *obtusa tetragona*, indertijd uit Japan geïmporteerd; wel bestaat er nog een gouden vorm van, maar de groene is verdwenen. Een interessante foto is die van een heksenbezem op *Pseudotsuga taxifolia* (d.i. *Douglasii*); hij hangt aan een zijtak aan den aldaar kalen stam en reikt tot aan den grond. Vele dwergvormen worden beschreven, andere slechts bij name genoemd.

Er zijn verder vele hoofdstukken over Coniferen in bepaalde landen: Coniferen in de Ver. Staten van N.-Amerika, met mooie foto's uit parken in Rochester (N.Y.), o.a. van *Pseudotsuga taxifolia* var. *pyramidata* f. *Slavini*. Uit N.Zeeland krijgen we voorbeelden van polymorphie van daar groeiende Coniferen.

Balfour geeft de geschiedenis der Coniferen in Schotland en van hunne ontdekking door Schotten. Veel bekende namen blijken Schotten te zijn: Cunningham (*Cryptomeria japonica*), Roxburgh (*Cedrus deodara*), Hamilton (*Pinus excelsa*), Menzies (*Araucaria araucana*, *Chamaecyparis*), Douglas (*Abies nobilis*, *Picea sitchensis*, *Pinus Lambertiana*), Lawson (*Pinus Cembra* en *nigra* in Engeland ingevoerd), Fortune (*Pseudolarix Kaempferi*, *Sciadopitys verticillata*), Jeffrey (*Pinus Jeffreyi*), Murray (*Cupressus MacNabiana*). Tenslotte de fa. Veitch, die in het geheel 22 reizigers heeft uitgezonden om planten te zoeken; de eerste twee waren de gebr. Lobb, die o.a. zaden van *Sequoia gigantea* en *sempervirens* overzonden in 1853. John Gould Veitch ontdekte *Abies Veitchii* en voerde vele Coniferen uit Japan in, welke thans tot de gewoonste behooren. Het hoofdstuk eindigt met Wilson, al was die geen Schot; aan hem zijn vele Coniferen uit China te danken).

Een volgend hoofdstuk geeft de Coniferen in parken en tuinen van Ierland, met mooie foto's. De schrijver zelf, Markies van Headfort, heeft een park, waar, vooral sedert 1912, zooveel mogelijk soorten zijn bijgebracht; alleen van *Picea* zijn er meer dan 36 soorten en variëteiten.

Hillier geeft een overzicht van de nieuwere Coniferen uit de gematigde streek van Oost-Azië met hunne geschiedenis, voorkomen in Europa en kritische opmerkingen; en Jackson voegt daaraan een hoofdstuk toe met uitgebreide opmerkingen over Chineesche nieuwere soorten, met foto's.

Dan is er nog een lange lijst (p. 329—595) van de boomen, welke in Groot-Brittannië en Ierland voorkomen, opgemaakt uit 240 ontvangen inlichtingen; de opgaven zijn voor ieder park, enz. apart; naam, leeftijd, hoogte, dikte, kroonbreedte en bijzonderheden worden opgegeven. Het bleek, dat slechts in weinig gevallen de boomen herkend konden worden, welke voor de conferentie in 1891 waren bijeengebracht; vele zijn ten onder gegaan en van vele andere is door veranderen van eigenaar de opgaaft verdwenen. Het zou het beste zijn, indien de boomen, die opgegeven worden, tevens gemerkt werden!

Van deze lange lijst zijn nog op p. 316—328 de merkwaardige boomen uitgekozen, naar de geslachten gerangschikt, met opgaaft bij iedere soort van de exemplaren, de standplaats en de maten.

Tenslotte wordt een opgaaft van boeken over Coniferen gegeven, aanwezig in de Lindley-bibliotheek, met titels van 1553 tot 1931, 5½ bladzijden lang, maar toch niet compleet; b.v. Gaussen et Viquié „Revisión du genre *Abies*”, 1929, ofschoon in het werk genoemd, staat er niet bij. Maar al het menschelijke is onvolkomen!

Nog werd een belangrijk hoofdstuk niet genoemd; W. Dallimore opent n.l. de serie met een opgaaft van de namen van Coniferen, welke in Groot-Brittannië en Ierland voorkomen, waarbij hij de gebruikelijke namen opgeeft en de namen, welke volgens hem daarvoor in de plaats moeten komen. Daaruit blijkt, dat hij Rehder's Manual volgt en slechts op een enkele ondergeschikte plaats daarvan afwijkt. Zoo heeft hij, met Rehder, *Larix Gmelini* (*dahurica*), *L. Kaempferi* (*leptolepis*), *Picea Abies* (*P. excelsa*), *Picea Smithiana* (*morinda*), *Picea glauca* (*canadensis*), *P. jezoensis* (*ajanensis*), *Pinus Mugo* (*montana*), *P. pinaster* (*maritima*), *Pseudolarix amabilis* (*Kaempferi*), *P. taxifolia* (*Douglasii*), *Tsuga heterophylla* (*Mertensiana*), *T. Mertensiana* (*Pattoniana*), *Thuja plicata* (*gigantea*), al welke veranderingen volgens het door mij gedaan onderzoek onnoodig of zelfs foutief zijn. Deze lijst van namen is bedoeld als standaardlijst voor Engeland; en daar de voorzitter der Horticultural Society in de openingsrede den heer Dallimore tot haar (der Society) gids verklaart, is dus de bedoeling dat ook de practici die namen zullen overnemen; m.i. zijn die meer gediend met een naamstelsel, dat wel op een boek als van Rehder steunt, doch met de noodige kritiek. Indien deze Coniferenlijst aangenomen wordt, zal men consequent moeten zijn en ook de namen der loofhoutgewassen van Rehder moeten overnemen, dus namen als *Populus balsamifera* in den zin van *P. canadensis* en *P. tacamahaca* i. pp. v. *P. balsamifera*; *Quercus borealis* i. p. v. *Q. rubra* en *Q. rubra* in den zin van *Q. digitata* (*falcata*); *Magnolia denudata* in den zin van *M. preta* (*conspicua*) en *M. liliiflora* i. p. v. *M. denudata* (*puspurea*); *Chaenomeles japonica* in den zin van *Ch. Maulci* en *Ch. lagenaria* i. p. v. *Ch. japonica*; *Deutzia scabra* in den zin van *D. crenata* en *D. Sieboldiana* i. p. v. *D. scabra*; al welke kruisveranderingen van namen verwarring geven en bovendien volgens mijn onderzoek onvoldoende gemotiveerd of zelfs verkeerd zijn. Dat is ook het geval met veranderingen als *Ulmus foliacea* i. p. v. *campestris*, *U. procera* i. p. v. *glabra*; *Chaenomeles japonica* in den zin van *Ch. Maulci* en *Ch. lagenaria* i. p. v. *U. glabra* i. p. v. *scabra*; *Akebia trifoliata* i. p. v. *lobata*, *Tilia glabra* i. p. v. *T. americana*, *Ailanthus altissima* i. p. v. *A. glandulosa*, *Vitis Kaempferi* i. p. v. *V. Coignetiae*, *Hydrangea macrophylla* i. p. v. *H. opuloides*, *Crataegus Lavalleyi* i. p. v. *C. Carrierii*, *Malus fusca* i. p. v. *rivularis*, *Rhodotypos scandens* i. p. v. *Rh. kerrioides* (*scandens* = klimmend!), *Aralia elata* i. p. v. *A. mandshurica*, *Symplocos paniculata* i. p. v. *crataegoides*, *Symphoricarpos albus* i. p. v. *racemosus*. Het is onbegrijpelijk, dat Rehder zoo vele lichtvaardige veranderingen heeft gemaakt in een handboek, dat algemeen gebruikt wordt; maar ook, dat de veranderingen zoo kritiekloos worden aanvaard. Rehder heeft op het Internationaal Congres voorstellen gedaan, waardoor verschillende van die veranderingen ongedaan zouden worden gemaakt; maar hij heeft de opgeroepen booze geesten niet kunnen weggagen!

J. VALCKENIER SURINGAR.

Groenteteelt rondom Düsseldorf.

(Slot).

Thans nog enkele mededeelingen, speciaal betrekking hebbende op de groenteteelt in het centrum Düsseldorf en omgeving. In het dorp Hamm, welk dorp hier meestal Von Kappes Hamm genoemd wordt, is de groenteteelt reeds meer dan 100 jaar oud. Met het toevoegsel „Kappes”, waarmee men hier het dorp Hamm en zijne bewoners dikwijls aanduidt, wordt niet zoo zeer iets spottends, als wel iets minderwaardigs bedoeld. Deze bijnaam „Kappes” toch heeft zijn ontstaan te danken aan het feit dat in deze streek vroeger in veel grotere hoeveelheden dan thans de „Kappes” werden gekweekt, een soort kool en wel de goedkoopste van de meeste groenten. Het zal wel een persoon, minder bekend met het landleven geweest zijn, die destijds aan deze vlijtige, hard werkende groentekwekers dezen spotnaam heeft